

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“МІЖНАРОДНЕ МИТНЕ ПРАВО”
(для спеціалістів)**

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено старшим викладачем кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства *О. М. Кіслевич-Чорнойван*

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства (протокол № 6 від 08.02.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Кіслевич-Чорнойван О. М. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Міжнародне митне право” (для спеціалістів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 27 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни “Міжнародне митне право”, зміст дисципліни, перелічено види та форми самостійної роботи студентів, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Митна справа, яка складається з митної політики держави та заходів її здійснення, належить до найважливіших проявів суверенітету держави. Будь-яка країна має повну свободу в тому, що стосується регулювання в тій чи іншій формі ввезення/вивезення з її території товарів чи інших предметів згідно зі своєю зовнішньоекономічною політикою, що впливає з міжнародного принципу поваги суверенітету.

Проте в наш час кожна держава, встановлюючи той чи інший вид митного регулювання, не може не зважати на загальноприйнятні принципи та норми міжнародного права, що також впливає з доктрини поваги суверенітету усіх держав. Тому відносини, які виникають в митній сфері, в багатьох випадках регулюються як національним, так і міжнародним правом, норми яких взаємодоповнюються залежно від характеру відносин та предмета регулювання.

У зв'язку з цим закономірно виникає інтерес до вивчення такої навчальної дисципліни, як “Міжнародне митне право”.

Самостійна робота студентів (СРС) є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння знань та їх застосування, є основним засобом опанування матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Індивідуально-консультативна робота — це форма організації навчальної роботи, яка здійснюється шляхом створення необхідних умов для виявлення і розвитку індивідуальних особливостей студента.

Індивідуально-консультативна робота здійснюється з метою посилення мотивації студентів до пізнавальної діяльності та спрямування її в необхідне русло.

Мета СРС — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної прикмети та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання СРС — засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчаль-

ної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, методичні матеріали для самостійної роботи студентів, конспект лекцій, практикум тощо.

З урахуванням змісту, цілей та завдань, що вирішуються в процесі виконання самостійної роботи студентів з дисципліни “Міжнародне митне право”, можна виокремити основні види самостійної роботи:

- самостійна робота, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять;
- пошуково-аналітична робота;

Метою самостійної роботи з навчальної дисципліни “Міжнародне митне право” є:

- поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях;
- поглиблення знань положень національного та міжнародного законодавства в сфері міжнародних митних відносин;
- систематизація знань про міжнародне митне право, яке регулює митні відносини суб'єктів міжнародного права, та його місце в системі міжнародного права;
- ознайомлення студентів із системою органів, принципами й методами регулювання міжнародних митних відносин взагалі та митних відносин України з іншими країнами світу зокрема;
- сприяння засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної прикмети та важливої професійної якості;
- забезпечення активної творчої роботи студентів з опрацювання та аналізу рекомендованої літератури;
- вироблення умінь використовувати отримані знання на практиці;
- сприяння формуванню вмінь щодо проведення наукових досліджень із проблем правового регулювання як на міжнародному, так і на національному рівнях;
- поглиблення знань студентів у галузі Міжнародного публічного права, Міжнародного економічного права, Правового регулювання зовнішньоекономічних відносин;
- формування вміння здійснювати аналіз універсальних та регіональних міжнародно-правових актів у сфері регулювання міжнародних митних відносин;
- сприяння формуванню аналітичного мислення;

- вироблення умінь щодо виявлення новел у теорії й практиці міжнародно-правової та національної регламентації митних відносин;
- формування уявлення студентів про загальні тенденції розвитку правового регулювання міжнародних митних відносин;
- вивчення студентами законодавчих актів України та міжнародно-правових актів, що регулюють міжнародні митні відносини.

Завдання самостійної роботи з навчальної дисципліни “Міжнародне митне право” полягає у:

- засвоєнні та поглибленні знань із дисципліни;
- засвоєння умінь та навичок з аналізу універсальних і регіональних міжнародно-правових актів у сфері регулювання міжнародних митних відносин;
- засвоєння умінь щодо проведення наукових досліджень із проблем правового регулювання митних відносин на міжнародному рівні;
- закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ *з дисципліни* **“МІЖНАРОДНЕ МИТНЕ ПРАВО”**

Види та форми самостійної роботи студентів	Форми контролю та звітності
1	2
<i>І. Підготовка до поточних аудиторних занять</i>	
1.1. Опрацювання лекційного матеріалу, вивчення обов’язкової та додаткової літератури	1.1. Активна участь у різних видах аудиторних занять
1.2. Вивчення окремих тем або питань для самостійного опрацювання	1.2. Перевірка правильності виконання завдань
1.3. Виконання домашніх завдань	1.3. Перевірка правильності виконання завдань

1	2
1.4. Виконання та письмове оформлення завдань, інших робіт	1.4. Перевірка правильності виконання завдань на аудиторних заняттях
1.5. Підготовка до семінарських, практичних (лабораторних) занять	1.5. Активна участь у семінарських, практичних (лабораторних) заняттях
1.6. Підготовка до модульного контролю та інших форм поточного контролю	1.6. Написання контрольної роботи, тестування та ін.
<i>II. Пошуково-аналітична робота</i>	
2.1. Пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою	2.1. Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять
2.2. Написання реферату чи доповіді за заданою проблематикою	2.2. Обговорення (захист) реферату під час аудиторних занять
2.3. Аналітичний розгляд наукової публікації	2.3. Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять
2.4. Аналіз конкретної виробничої ситуації, підготовка до ситуаційних вправ	2.4. Розгляд підготовлених матеріалів, участь у діловій грі, ситуаційних вправах та ін.

На кожному семінарському занятті проводиться перевірка вивчення студентами тем для самостійного опрацювання, що передбачає усне опитування, перевірку рефератів за заданими темами, внесення питань для самостійного опрацювання в перелік питань рефератів. Готуючись до виступу на семінарі, студентам пропонується скласти план або тези виступу.

Пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою проходить під керівництвом викладача, який вказує студенту, де можна знайти відповідну літературу (нормативні джерела, підручники, монографії, статті тощо) та консультує студента з приводу аналізу різних видів літературних джерел, допомагає зробити аналітичний розгляд наукових публікацій.

Самостійна підготовка до модульного контролю та інших форм поточного контролю передбачає:

1. Опрацювання конспектів лекцій із питань, винесених на модульний та поточний контроль.
2. Опрацювання спеціальної юридичної літератури та підручників за темами, винесеними на модульний та поточний контроль.

Підготовка до контрольної роботи повинна проходити протягом часу, відведеного навчальним розкладом до відповідного семінарського заняття, на якому відбудеться модульний контроль знань.

Вивчення засад правового регулювання зовнішньоекономічних відносин передбачає підготовку студентами рефератів відповідно до плану семінарських занять. При підготовці рефератів студенти використовують як основну, так і додаткову літературу, проводять власний аналіз та реферування літературних джерел. Реферати заслуховуються та обговорюються на семінарських заняттях, кращі з них можуть бути рекомендовані на розгляд у наукових студентських гуртках, на конференціях.

Найпоширенішою формою усного оприлюднення результатів пошуково-аналітичної роботи студентів є доповідь та повідомлення. Доповідь — документ, у якому викладаються певні питання, даються висновки, пропозиції. Вона призначена для усного (публічного) прочитання та обговорення. Вибір способу підготовки доповіді залежить від змісту матеріалу та завдань семінарського заняття. Обсяг доповіді становить 4–8 сторінок. Якщо доповідь складається з 4–6 сторінок, вона називається повідомленням.

Перед написанням реферату студент повинен вивчити міжнародні та національні правові акти, обов'язкову й додаткову літературу. Обсяг реферату складає 10–15 сторінок. Його структура: вступ (1–2 с.), основна частина (8–10 с.), висновки (1–2 с.); перелік використаних джерел. Реферат виконується на білому папері формату А4.

Якщо студент не підготувався до семінару або пропустив його, він повинен відпрацювати відповідну тему у викладача, який веде семінарські заняття у групі. Відпрацювання може проходити в одній з таких форм:

- усна — студент повинен відповісти на питання, винесені на відповідне семінарське заняття, які задає йому викладач;
- доповідь — студент готує доповідь за заданою йому викладачем темою з відповідного семінарського заняття;
- реферат — за погодженням із викладачем студент готує реферат із відповідної теми семінарського заняття.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“МІЖНАРОДНЕ МИТНЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин на с./р.	Види контролю с./р.		
			поточний	рубіжний	підсумковий
	Змістовий модуль I. Поняття та основні категорії міжнародного митного права			Т/ К. Р.	Залік
1	Поняття та система міжнародного митного права	2	У, П. К, С. Р.		
2	Юридична природа міжнародного митного права	2	У, П. К, С. Р.		
3	Правовий режим митного простору держави	3	У, П. К, С. Р.		
4	Міжнародні організації у міжнародному митному праві	5	У, П. К, С. Р.		
5	Міжнародні стандарти у сфері спрощення та гармонізації митних процедур	6	У, П. К, С. Р.		
	Змістовий модуль II. Окремі правові форми співробітництва держав із митних питань				
6	Зони вільної торгівлі та митні союзи	4	У, П. К, С. Р.		
7	Преференції та привілеї у міжнародному митному праві	7	У, П. К, С. Р.		
8	Міжнародне співробітництво держав у митних справах	5	У, П. К, С. Р.		
Разом годин: 54					

Форми контролю:

Усне опитування – У

Контрольні роботи – КР

Перевірка конспектів – ПК

Перевірка завдань для самостійної роботи – СР

Тестування – Т

ЗМІСТ
дисципліни
“МІЖНАРОДНЕ МИТНЕ ПРАВО”

Змістовий модуль I. Поняття та основні категорії міжнародного митного права

Тема 1. Поняття та система міжнародного митного права

1. Внутрішній та зовнішній аспекти митної справи.
2. Поняття міжнародного митного права як навчальної дисципліни та частини доктрини міжнародного права.
3. Співробітництво України з іншими державами у сфері митної справи (загальна характеристика).
4. Система міжнародного митного права як навчальної дисципліни.

Питання для самоконтролю

1. В чому полягає суть митної політики України?
2. Які ви знаєте елементи системи міжнародного митного права?
3. Як співвідносяться національне і міжнародне митне право?
4. Яке місце займають норми міжнародного митного права у системі загального міжнародного права?
5. В чому полягає відмінність міжнародного митного права як галузі загального міжнародного публічного права від системи міжнародного митного права як науки та навчальної дисципліни ?

Теми рефератів

1. Історія розвитку міжнародних митних відносин.
2. Основні напрями здійснення митної політики держав у сучасному світі.
3. Митна політика України: сучасність і перспективи розвитку.

Література [51; 52; 57; 66; 67; 69; 72]

Тема 2. Юридична природа міжнародного митного права

1. Полісистемність норм міжнародного митного права.
2. Розвиток концепції міжнародного адміністративного права та включення до його системи міжнародного митного права.
3. Питання правосуб'єктності залежних і керованих територій у міжнародному митному праві.

4. Норми міжнародних економічних договорів як джерело міжнародного митного права.
5. Місце міжнародного звичаю в системі джерел міжнародного митного права.
6. Діюча практика в галузі міжнародних митних відносин.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає полісистемність норм міжнародного митного права?
2. Які існують концепції в доктрині міжнародного публічного права щодо природи міжнародного митного права?
3. Як співвідносяться поняття “об’єкт міжнародного права”, “предмет міжнародного права” у міжнародному митному праві?
4. Які види суб’єктів існують в міжнародному митному праві?
5. В чому полягає особливість правосуб’єктності залежних і керованих територій у міжнародному митному праві?
6. Які джерела правового регулювання існують у міжнародному митному праві?
7. Що розуміється під міжнародно-правовим звичаєм у сфері міждержавних митних відносин?
8. Яке місце займають прецеденти міжнародних відносин у галузі міжнародного митного права?

Теми рефератів

1. Історія розвитку міжнародного митного права.
2. Суб’єкти міжнародного митного права.
3. Міжнародні організації як суб’єкти міжнародного митного права.
4. Джерела міжнародного митного права.
5. Акти міжнародних організацій як джерело міжнародного митного права.

Література [1–101]

Тема 3. Правовий режим митного простору держави

1. Територіальне верховенство й економічний суверенітет держави та міжнародне митне право.
2. Митні анклави та ексклави в історії міжнародного митного права.
3. Митні зони на території Європи.
4. Інститут прилеглої митної зони.

5. Правовий режим виключної економічної зони та континентального шельфу.
6. Поняття митного сервітуту.
7. Конвенція ООН з морського права 1982 р.
8. Рішення про завершення формування зони вільної торгівлі і розвитку взаємодії держав — учасниць СНД в економічній сфері від 19.09.03.
9. Закон України “Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон” від 13.10.92.
10. Закон України “Про виключну (морську) економічну зону України” від 16.05.95.
11. Закон України “Про спеціальну (вільну) економічну зону “Порто-франко” на території Одеського морського торговельного порту” від 23.03.2000.
12. Постанова КМ України від 12.06.1996 р. № 642 Про затвердження Положення про порядок охорони суверенних прав України у її виключній (морській) економічній зоні.
13. Постанова КМ України від 27.08.2000 р. № 1345 “Про спеціальну (вільну) економічну зону “Порто-франко” на території Одеського морського торговельного порту”.
14. Постанова КМ України від 30.11.2005 р. № 1119: “Деякі питання ввезення (пересилання) товарів у спеціальні (вільні) економічні зони та вивезення товарів за їх межі”.

Питання для самоконтролю

1. Що варто розуміти під митною юрисдикцією держави і яка сфера її дії?
2. Що означає термін “економічний суверенітет держави”?
3. Які компоненти входять до митного простору держави?
4. Як визначається митний кордон держави?
5. Які існують можливості розширення та скорочення митного простору держав?
6. Що означають терміни “митний анклав” та “митний екслав”?
7. Що означає термін “митний сервітут”?
8. Дайте визначення прилеглої митної зони.
9. В чому полягає суть поняття “вільна митна зона”?
10. У яких міжнародно-правових актах міститься визначення поняття “вільна зона”?
11. Що є спільного й у чому розходження між інститутом порто-франко і вільною гаванню?

12. Дайте правове визначення безмитної зони та назвіть причини її створення.

Теми рефератів

1. Міжнародно-правовий режим митної території та митних кордонів.
2. Розширення та скорочення митного простору держав.
3. Конфліктологія в митних відносинах.
4. Правовий режим виключної економічної зони та континентального шельфу за міжнародним правом і національним законодавством.

Література [1; 4–9; 16; 19; 37; 45; 51; 52; 57; 59; 61; 66; 69; 72; 77; 78; 94; 96]

Тема 4. Міжнародні організації у міжнародному митному праві

1. Міжнародні організації, які займаються проблемами митних відносин.
2. Створення й діяльність Міжнародного бюро з перекладу та видання митних правил і тарифів різних держав.
3. Створення і діяльність Митної ради.
4. Створення і діяльність Митного комітету.
5. Митно-тарифна політика Європейського союзу: історія та сучасність.
6. Діяльність Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) у сфері міжнародних митних відносин.
7. Митний нагляд та контроль за дотриманням порядку міжнародних поштових відправлень відповідно до правил, встановлених Всесвітнім поштовим союзом (ВПС).
8. Створення зони вільної торгівлі на території країн — учасниць СНД та формування умов функціонування цієї зони.
9. Всесвітня поштова конвенція від 05.10.04.
10. Заключний протокол Всесвітньої поштової конвенції від 05.10.04 р.
11. Загальна характеристика положень Конвенції про взаємодопомогу в митних справах ЄЕС 1967 р.
12. Протокол про інтегрування шенгенських *acquis* до структури Європейського Союзу від 2 жовтня 1997 р. (консолідована версія за станом на 1 січня 2005 р.).

13. Рішення про завершення формування зони вільної торгівлі і розвитку взаємодії держав — учасниць СНД в економічній сфері від 19.09.03.

Питання для самоконтролю

1. Які ви знаєте міжнародні міждержавні організації, що займаються питаннями міжнародного митного права?
2. Якими питаннями в сфері міжнародних митних відносин займається Економічна і соціальна рада ООН?
3. Які структуру та функції має Всесвітня митна організація?
4. Які напрями діяльності Міжнародного бюро з перекладу та видання митних правил і тарифів ви знаєте?
5. Які існують напрями діяльності ЮНЕСКО у сфері міжнародних митних відносин?
6. В яких міжнародних організаціях митного характеру бере участь Україна?
7. Якими питаннями міжнародного митного права займається СНД?
8. Які існують напрями діяльності ГАТТ/СОР у сфері міжнародних митних відносин?
9. Назвіть установчий акт і перелічіть основні функції першої міжнародної організації з митних питань.

Теми рефератів

1. Рада Митного Співробітництва (РМС).
2. Політика ГАТТ/СОР у сфері митних відносин.
3. Митно-тарифна політика Європейського союзу.
4. Діяльність Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) у сфері міжнародних митних відносин.
5. Діяльність Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) у сфері міжнародних митних відносин.
6. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА).
7. Діяльність ЮНЕСКО у сфері міжнародних митних відносин.
8. Західноєвропейська інтеграція: тенденції сучасного розвитку в митній сфері.
9. Економічна інтеграція в Південній Америці: митні аспекти.

Література [15–20; 32; 35; 41–48; 51–53; 55; 58–60; 62–66; 69; 72; 76; 79; 89]

Тема 5. Міжнародні стандарти у сфері спрощення та гармонізації митних процедур

1. Спрощення та гармонізація митних процедур за правом Європейського Союзу.
2. Конвенція про оцінку товарів у митних цілях (Брюссель, 1950 р.).
3. Конвенція про митні пільги для туристів (Нью-Йорк, 1954 р.) та Протокол до неї.
4. Митна конвенція про тимчасовий ввіз приватних дорожніх перевізних засобів (Нью-Йорк, 1954 р.).
5. Митна конвенція, що стосується контейнерів (Женева, 1956 р.).
6. Митна конвенція про полегшення умов ввозу товарів для демонстрації чи використання на виставках, ярмарках, зустрічах чи подібних заходах (Брюссель, 1961 р.).
7. Конвенція про транзитну торгівлю внутрішньоконтинентальних держав 1965 р.
8. Митна конвенція про міжнародний транзит товарів (Конвенція ГТТ, Відень, 1971 р.).
9. Митна конвенція про безпечні контейнери (Женева, 1972 р.).
10. Міжнародна конвенція про безпечні контейнери (Женева, 1972 р.).
11. Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордоні (1982 р.).
12. Угода про застосування митних документів у прямому автомобільному сполученні при перевезенні вантажів (1983 г.).
13. Конвенція про тимчасовий ввіз (Стамбул, 1990 р.).
14. Заключний акт Уругвайського раунду ГАТТ (Маракеш, 1994 р.).
15. Угода про порядок митного оформлення та митного контролю товарів, що переміщуються між державами-учасницями Угоди про створення зони вільної торгівлі від 08.10.99 (СНД).
16. Угода щодо спрощення та уніфікації процедур митного оформлення на митних кордонах від 08.07.94 (СНД).
17. Рішення про Правила митного контролю за переміщенням через митний кордон товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності від 28.09.01 (СНД).
18. Протокол про Єдиний порядок справляння митних платежів у державах-учасниках СНД від 26.02.98.

19. Типовий порядок митного оформлення та контролю природного газу, нафти, нафтопродуктів та електроенергії у разі переміщення через митний кордон держав-учасниць СНД трубопровідним транспортом і лініями електропередач від 26.02.98.
20. Рішення № 7/18 Ради керівників митних служб держав-учасниць СНД “Про проєкт Типової технології митного оформлення та контролю товарів, що переміщуються залізничним транспортом” від 26.02.98.
21. Протокол про єдині принципи організації митного контролю за переміщенням та при оформленні підакцизних товарів, що підлягають маркуванню від 20.02.97.
22. Рішення про Основи митних законодавств держав — учасниць Співдружності Незалежних Держав від 10.02.95.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні міжнародно-правові акти, що стосуються міжнародних стандартів у сфері спрощення і гармонізації митних процедур.
2. В чому полягає суть режиму тимчасового ввезення?
3. Які основні положення процедури МДП?
4. Що означає термін “карнет АТА”?
5. Що означає термін “турист” у міжнародному праві?
6. До чого зводиться двоканальна система пропуску багажу авіапасажирів?
7. Як співвідносяться національні митні тарифи та єдина товарна класифікація відповідно до Брюссельської митної номенклатури?
8. В чому полягають основні положення Угоди щодо спрощення та уніфікації процедур митного оформлення на митних кордонах від 08.07.94 (СНД)?

Теми рефератів

1. Спрощення та гармонізація митних процедур у міжнародному праві.
2. Гармонізація митних процедур у межах СНД.
Література [16; 17; 21; 22; 24–48; 51; 52; 55; 58–60; 62–64; 66; 68–70; 73–75; 83–85; 87; 88; 90; 91; 93]

Змістовий модуль II. Окремі правові форми співробітництва держав із митних питань

Тема 6. Зони вільної торгівлі та митні союзи

1. Історія розвитку західноєвропейської інтеграції та її сучасні тенденції у сфері митних відносин.
2. Інтеграційні процеси в Південній Америці у сфері митних відносин.
3. Проблеми формування митного союзу в межах СНД.
4. Створення і розвиток зон вільної торгівлі та митних союзів у країнах Азії та Африки.
5. Договір про реалізацію Шенгенської угоди між Урядами країн Економічного Союзу Бенілюкс, Федеративної Республіки Німеччини і Французької Республіки від 14 червня 1985 року про поступове скасування прикордонного контролю на спільних кордонах з 19 червня 1990 р.
6. Угода про порядок митного оформлення та митного контролю товарів, що переміщуються між державами — учасницями Угоди про створення зони вільної торгівлі від 08.10.99 (СНД).

Питання для самоконтролю

1. Які існують види інтеграційних об'єднань держав?
2. Які характерні ознаки митного союзу держав?
3. Що таке зона вільної торгівлі і як вона створюється?
4. Яке визначення терміна “митний союз” міститься в міжнародних договорах?
5. Що є спільного й у чому полягає різниця між зоною вільної торгівлі і митним союзом?
6. Які існують у наш час митні союзи?
7. Що таке ЄАСТ і які держави входять у це об'єднання?
8. Які тенденції прослідковуються в інтеграційних процесах країн Азії та Латинської Америки?
9. Що ви можете сказати з приводу створення митних союзів в Африці?

Теми рефератів

1. Розвиток інтеграції в митній сфері в країнах Північної Америки.
2. Розвиток інтеграції в митній сфері в латиноамериканських країнах.

3. Розвиток інтеграції в митній сфері в країнах Азії.
4. Інтеграційні процеси в митній сфері в африканських країнах.

Література [16; 34; 37; 45; 51; 52; 56; 59; 60; 62; 64; 68; 69; 96; 97; 99]

Тема 7. Преференції та привілеї у міжнародному митному праві

1. Поняття та види митних привілеїв.
2. Митні привілеї дипломатичних, консульських та торговельних представництв: історія та сучасність.
3. Порядок надання дипломатичних і консульських привілеїв та імунітетів у митній сфері.
4. Митні привілеї та імунітети спеціальних місій.
5. Положення Конвенції про привілеї та імунітети Об'єднаних Націй від 13.02.1946 р.
6. Поняття та види тарифних пільг (тарифних преференцій).
7. Митні пільги, які поширюються на різні категорії товарів, предметів, вантажу та багажу.
8. Порядок надання тарифних преференцій у рамках двосторонніх та багатосторонніх договорів.
9. Надання преференцій країнам, які розвиваються.
10. Право найбільшого сприяння в митному обкладанні.
11. Принципи Женевської Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) 1964 р. і створення “узагальнених преференцій”.
12. Надання тарифних преференцій згідно з домовленостями ГАТТ/СОТ.
13. Надання тарифних преференцій згідно з нормативними актами ЄС.
14. Рамкова угода між Урядом України і Комісією Європейського Співтовариства від 12.12.2006 р.
15. Постанова КМ України від від 07.12.05 № 1162 “Питання митного оформлення транспортних засобів, призначених для офіційного (службового) користування представництв та консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні, а також для особистого користування їх посадовими особами та членами сімей”.
16. Наказ Державної митної служби України № 491 від 19.07.01 “Про затвердження Правил митного контролю та митного

оформлення предметів дипломатичних представництв, консульських установ, представництв міжнародних організацій, а також їх персоналу та членів сімей персоналу, які користуються на території України митними пільгами”.

17. Наказ Держкомкордону України від 28.05.99 № 252 “Про затвердження Інструкції про порядок пропуску через державний кордон України дипломатичних агентів, консульських посадових осіб і членів їх сімей та транспортних засобів з дипломатичними номерами”.

Питання для самоконтролю

1. Які види митних привілеїв ви знаєте?
2. У чому різниця між поняттями “митні привілеї” і “митні пільги”?
3. Як співвідносяться поняття “привілеї”, “пільги” та “імунітети”?
4. Що означає поняття “митні преференції”?
5. Що таке конвенційний тариф?
6. Що передбачає система так званих узагальнених преференцій?
7. Які існують митні привілеї дипломатичних представництв та їх персоналу?
8. Які існують митні привілеї консульських установ та їх персоналу?
9. Які існують митні привілеї спеціальних місій?
10. Який порядок надання тарифних преференцій у рамках двосторонніх та багатосторонніх договорів?

Теми рефератів

1. Пільги в міжнародному митному праві.
2. Специфіка використання режиму найбільшого сприяння в митному обкладанні.

Література [1–14; 16; 17; 23; 25; 32; 34; 37; 41; 44; 45; 51–55; 62–64; 69; 71; 81; 82; 90; 91; 97; 99]

Тема 8. Міжнародне співробітництво держав у митних справах

1. Митно-правові аспекти міжнародного співробітництва держав.
2. Взаємне визнання документів, які використовуються під час здійснення митного контролю та оформлення.
3. Проведення спільних заходів, спрямованих на запобігання, виявлення та припинення контрабанди й митних порушень.

4. Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у запобіганні, розслідуванні й покаранні за митні правопорушення (Найробі, 1977 р.).
5. Співробітництво в митних справах у рамках СНД.
6. Участь України в міжнародному співробітництві в митних справах.
7. Угода про співробітництво митних служб щодо затримання та повернення незаконно вивезених і ввезених культурних цінностей від 15.04.94.
8. Угода про співробітництво та взаємодопомогу в митних справах від 15.04.94 (СНД).
9. Рішення про Положення про Раду керівників митних служб держав — учасниць Співдружності Незалежних Держав у новій редакції від 30.05.02.
10. Рішення про Правила митного контролю за переміщенням через митний кордон товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності від 28.09.01.

Питання для самоконтролю

1. Які існують основні багатосторонні договори про співробітництво і взаємодопомогу в митних справах?
2. Хто такі митні аташе, які функції вони виконують?
3. Назвіть основні форми співробітництва держав у митних питаннях.
4. До чого зводяться основні положення Конвенції Найробі?
5. Які існують форми співробітництва держав у сфері митної справи?
6. Які існують види митних правопорушень за міжнародно-правовими документами?
7. Які існують форми міжнародного співробітництва держав із запобігання контрабанді?
8. Назвіть кілька форм співробітництва України з закордонними країнами з митних питань.

Теми рефератів

1. Міжнародне співробітництво.
2. Міжнародна боротьба з контрабандою культурних цінностей.
3. Багатосторонні угоди з координації діяльності та співробітництва держав у галузі митних відносин.

4. Україна і Всесвітня митна організація.
5. Співробітництво України з СОТ: митні аспекти.
Література [16; 17; 20; 35; 36; 38; 39; 42; 43; 46; 49–52; 59; 64–66; 68; 69; 75; 79; 80; 86; 92; 95; 98; 100; 101]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Митний кодекс України* // Уряд. кур'єр. — 2002. — 14 серп.
2. *Закон України “Про Єдиний митний тариф”* від 05.02.92 № 2097-ХІІ.
3. *Закон України “Про Митний тариф України”* від 05.04.01 № 2371-ІІІ.
4. *Закон України “Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон”* від 13.10.92.
5. *Закон України “Про виключну (морську) економічну зону України”* від 16.05.95.
6. *Закон України “Про спеціальну (вільну) економічну зону “Порто-франко” на території Одеського морського торговельного порту”* від 23.03.2000.
7. *Постанова КМ України “Про затвердження Положення про порядок охорони суверенних прав України у її виключній (морській) економічній зоні”* від 12.06.96 № 642.
8. *Постанова КМ України “Про спеціальну (вільну) економічну зону Порто-франко на території Одеського морського торговельного порту”* від 27.08.2000. № 1345.
9. *Постанова КМ України “Деякі питання ввезення (пересилання) товарів у спеціальні (вільні) економічні зони та вивезення товарів за їх межі”* від 30.11.05 № 1119.
10. *Постанова КМ України “Питання митного оформлення транспортних засобів, призначених для офіційного (службового) користування представництв та консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні, а також для особистого користування їх посадовими особами та членами сімей”* від 07.12.05 № 1162.
11. *Наказ Державної митної служби України “Про затвердження Правил митного контролю та митного оформлення предметів дипломатичних представництв, консульських установ, представництв міжнародних організацій, а також їх персоналу та*

членів сімей персоналу, які користуються на території України митними пільгами” від 19.07.01 № 491.

12. *Наказ* Держкомкордона України “Про затвердження Інструкції про порядок пропуску через державний кордон України дипломатичних агентів, консульських посадових осіб і членів їх сімей та транспортних засобів з дипломатичними номерами” від 28.05.99 № 252.
13. *Віденська* конвенція про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 р.
14. *Віденська* конвенція про консульські зносини від 4 квітня 1963 р.
15. *Всесвітня* поштова конвенція від 5 жовтня 2004 р.
16. *Договір* про реалізацію Шенгенської угоди між Урядами країн Економічного Союзу Бенілюкс, Федеративної Республіки Німеччини і Французької Республіки від 14 червня 1985 року про поступове скасування прикордонного контролю на спільних кордонах з 19 червня 1990 р.
17. *Заключний* акт Уругвайського раунду ГАТТ (Маракеш, 1994 р.).
18. *Заключний* протокол Всесвітньої поштової конвенції від 5 жовтня 2004 р.
19. *Конвенція* ООН з морського права 1982 р.
20. *Конвенція* про взаємодопомогу в митних справах ЄЕС, 1967 р.
21. *Конвенція* про митні пільги для туристів (Нью-Йорк, 1954 р.).
22. *Конвенція* про оцінку товарів у митних цілях (Брюссель, 1950 р.).
23. *Конвенція* про привілеї та імунітети Об’єднаних Націй від 13 лютого 1946 р.
24. *Конвенція* про тимчасовий ввіз (Стамбул, 1990 р.).
25. *Конвенція* про транзитну торгівлю внутрішньоконтинентальних держав, 1965 р.
26. *Митна* конвенція про карнет АТА для тимчасового допуску товарів (Конвенція АТА, Брюссель, 1961 р.).
27. *Митна* конвенція про контейнери (Женева, 1972 р.).
28. *Митна* конвенція про міжнародний транзит товарів (Конвенція ГТІ, Відень, 1971 р.).
29. *Митна* конвенція про полегшення умов ввозу товарів для демонстрації чи використання на виставках, ярмарках, зустрічах чи подібних заходах (Брюссель, 1961 р.).

30. *Митна конвенція про тимчасовий ввіз приватних дорожніх перевізних засобів* (Нью-Йорк, 1954 р.).
31. *Митна конвенція, що стосується контейнерів* (Женева, 1956 р.).
32. *Міжнародна конвенція про безпечні контейнери* (Женева, 1972 р.).
33. *Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордоні* (1982 р.).
34. *Протокол до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Узбекистан про вільну торгівлю від 29 грудня 1994 р.*
35. *Протокол про Єдиний порядок справляння митних платежів у державах-учасниках СНД від 26.02.1998 р.*
36. *Протокол про єдині принципи організації митного контролю за переміщенням та при оформленні підакцизних товарів, що підлягають маркуванню, від 20.02.97.*
37. *Протокол про інтегрування шенгенських acquis до структури Європейського Союзу 2 жовтня 1997 р. (консолідована версія за станом на 1 січня 2005 р.)*
38. *Рамкова угода між Урядом України і Комісією Європейського Співтовариства від 12.12.06.*
39. *Типовий порядок митного оформлення та контролю природного газу, нафти, нафтопродуктів та електроенергії у разі переміщення через митний кордон держав-учасниць СНД трубопровідним транспортом і лініями електропередач від 26.02.98.*
40. *Угода про застосування митних документів у прямому автомобільному сполученні при перевезенні вантажів (1983 г.).*
41. *Угода про застосування ст. VII ГАТТ (Женевський кодекс, 1979 р.).*
42. *Угода про порядок митного оформлення та митного контролю товарів, що переміщуються між державами-учасницями Угоди про створення зони вільної торгівлі, від 08.10.99 (СНД).*
43. *Угода про співробітництво та взаємодопомогу в митних справах від 15.04.94 (СНД).*
44. *Угода щодо спрощення та уніфікації процедур митного оформлення на митних кордонах від 08.07.94 (СНД).*
45. *Рішення про завершення формування зони вільної торгівлі і розвитку взаємодії держав — учасниць СНД в економічній сфері від 19.09.03.*

46. Рішення про Положення про Раду керівників митних служб держав — учасниць Співдружності Незалежних Держав у новій редакції від 30.05.02.
47. Рішення № 7/18 Ради керівників митних служб держав-учасниць СНД “Про проект Типової технології митного оформлення та контролю товарів, що переміщуються залізничним транспортом”, від 26.02.98.
48. Рішення про Основи митних законодавств держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав від 10.02.95.
49. Рішення про Правила митного контролю за переміщенням через митний кордон товарів, що містять об’єкти інтелектуальної власності, від 28.09.01 (СНД).
50. *Богуславский М. М.* Культурные ценности в международном обороте: правовые аспекты. — М.: Юристъ, 2005 — 427 с.
51. *Борисов К. Г.* Международное таможенное право. — М., 1997.
52. *Волова Л. И.* Международное таможенное право. — К., 2006. — 272 с.
53. *Герчикова И. Н.* Международные экономические организации. — М., 2000.
54. *Дипломатическое и консульское право: Учеб.-метод. пособие / М. А. Баймуратов (сост.).* — Одесса, 1996.
55. *Думулен И.* Всемирная Торговая Организация. — М.: ТПП России, 1997.
56. *Економіка зарубіжних країн: Підручник / А. С. Філіпенко, В. А. Вергун, І. В. Бураківський та ін.* — К., 1998.
57. *Ершов А. А.* Основы управления и организация в таможенном деле: Учеб. пособие. — СПб., 1999.
58. *Казанский П.* Международный союз для печатания таможенных тарифов. — Одесса, 1997.
59. *Кернз В.* Вступ до права Європейського Союзу: Навч. посіб.: Пер. з англ. — К., 2002.
60. *Киреев А. П.* Международная экономика: В 2 ч. — Ч. I. Международная микроэкономика: движение товаров и факторов производства: Учеб. пособие для вузов. — М., 1997. — 416 с.
61. *Козьрин А. Н.* Понятие таможенной территории и пространственные аспекты таможенно-тарифного регулирования // Моск. журн. междунар. права. — 1995. — № 1. — С. 84–103.
62. *Кормич Б. А.* Митне право ЄС як основа європейської інтеграції // Митна справа. — 2006. — № 5.

63. *Куполов И. В.* Многостороннее регулирование торговли и инвестиций в сфере услуг в рамках ГАТТ // Моск. журн. междунар. права. — 1994. — № 1.
64. *Мазур А. В.* Митне регулювання: Європейський вимір та новий міждержавний стандарт // Митна справа. — 2006. — № 5.
65. *Международно-правовое* регулирование сотрудничества государств СНГ в пресечении контрабанды: Монография / А. Ю. Пиджаков, Ф. Н. Рещецкий; Под науч. ред. Н. Н. Мальцева. — СПб.: Синтез-Полиграф, 2002. — 153 с.
66. *Міжнародне* право: Основні галузі: Підручник / За ред. В. Г. Буткевича. — К.: Либідь, 2004. — 816 с.
67. *Мицик В. В.* Поняття, місце і роль сучасного митного права та його складових: міжнародного, національного і позитивного митного права країни // Укр. часопис міжнар. права. — 1994. — № 1. — С. 81.
68. *Мостовой А. С.* Зміни в митному праві Європейського Союзу // Митна справа. — 2006. — № 5.
69. *Сандровский К. К.* Международное таможенное право: Учебник. — 3-е изд., стер. — К., 2002. — 461 с.
70. *Сандровский К. К.* Таможенное право в Украине: национальное и международное // Укр. часопис міжнар. права. — 1995 — № 2.
71. *Сандровский К. К.* Право внешних сношений: Учебник. — К.: Выща шк., 1986.
72. *Таможенное* право: Учебник / Отв. ред. Б. Н. Габричидзе. — М., 1998.
73. *Транспортне* право України: Навч. посіб. / За заг. ред. В. К. Гіжевського, Е. Ф. Демського. — К., 2002. — 416 с.
74. *Тунгускова-Кузьмина С. Н.* Международно-правовые проблемы разработки и применения конвенции Всемирной таможенной организации: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. — М.: 2005, 28 с.
75. *Унифікація* принципов законодательного регулирования таможенных режимов транзита товаров государств-членов Евразийского экономического сообщества / Редкол.: А. Н. Марышев и др. — СПб.: Береста, 2004.
76. *Фомичев В. И.* Международная торговля: Учебник. — М.: ИНФРА-М, 1998.
77. *Шумилов В. М.* Международное экономическое право. — 2-е изд., перераб. и доп. — Ростов н/Д: Феникс, 2001.

78. *Шумилов В. М.* Международное экономическое право. — 4-е изд., перераб. и доп. — М.: ИМО, 2005.

Додаткова

79. *Конвенція* про створення Ради Митного Співробітництва, 1950 р.
80. *Конвенція* ООН по боротьбі проти незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин (Відень, 1988 р.).
81. *Конвенція* про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН від 21 листопада 1947 р.
82. *Конвенція* про спеціальні місії від 8 грудня 1969 р.
83. *Митна конвенція* про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП, Женева, 1975 р.).
84. *Митна конвенція* про тимчасовий ввіз пакувального матеріалу й тари (Брюссель, 1960 р.).
85. *Митна конвенція* про тимчасовий ввіз педагогічного матеріалу (Брюссель, 1970 р.).
86. *Міжнародна конвенція* про взаємну адміністративну допомогу у запобіганні, розслідуванні й покаранні за митні правопорушення (Найробі, 1977 р.).
87. *Міжнародна конвенція* про Гармонізовану систему опису та кодування товарів (ГС, Брюссель, 1983 р.).
88. *Міжнародна конвенція* про спрощення та гармонізацію митних процедур (Конвенція Кіото, 1973 р.).
89. *Оттавська декларація* РМС “Декларація Ради про її завдання до 2000 року” (1987 р.).
90. *Протокол* до Конвенції про митні пільги для туристів (Нью-Йорк, 1954 р.)
91. *Результати* уругвайського раунду багатосторонніх торговельних переговорів: Тексти офіційних документів. — К.: Вимір; Секретаріат Міжвідомчої комісії з питань вступу України до СОТ, 1998. — 520 с.
92. *Угода* про взаємодію та співробітництво митних служб у боротьбі з незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин (Москва, 1994 р.).
93. *Угода* про застосування митних документів у прямому автомобільному сполученні при перевезенні вантажів, 1983 р.

94. *Бабурин С. Н.* Территория государства: Правовые и геополитические проблемы. — М., 1997.
95. *Бойко А. И., Родина Л. Ю.* Контрабанда: История, социально-экономическое содержание и ответственность. — СПб.: Юрид. центр Пресс, 2002. — 297 с.
96. *Власов Н. А.* Понятие свободных экономических зон: Мировая практика. — М., 1993.
97. *Гаврилюк О. В., Румянцев А. П.* Економічна інтеграція в сучасному світі. — К.: Наук. думка, 1991. — 128 с.
98. *Диканова Т. А., Осипов В. Е.* Борьба с таможенными преступлениями и отмыванием “грязных” денег. — М.: ЮНИТИ; Закон и право, 2000. — 309 с.
99. *Журавская Е. Г.* Региональная интеграция в развивающемся мире. — М., 1990.
100. Международная торговля, экономическая безопасность и таможенные преступления: Науч.-практ. и учеб. пособие / Под ред. Г. Г. Мокрова. — М.: Юркнига, 2004. — 254 с.
101. Таможенные преступления (криминологические и уголовно-правовые аспекты): Учеб. пособие / Н. С. Александрова, С. С. Витвицкая, А. А. Витвицкий. — СПб., 2003.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Форми самостійної роботи студентів з дисципліни “Міжнародне митне право”	5
Тематичний план дисципліни “Міжнародне митне право”	8
Зміст дисципліни “Міжнародне митне право”	9
Список літератури	20

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *Н. М. Музиченко*

Зам. № ВКЦ-3863

Підп. до друку 20.04.09. Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний
Ум. друк. арк. 1,51. Обл.-вид. арк. 1,34. Тираж 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 28.08.2008 р.*